

K Ü L T Ü R V E İ L E T İ Ő İ M

culture&communication

Yıl: 22 • Sayı: 43
Mart 2019 / Ağustos 2019
Year: 22 • Issue: 43
March 2019 / August 2019

kültür ve iletişim

culture&communication

Mart 2019 / Ağustos 2019
Yıl: 22 • Sayı: 43
March 2019 / August 2019
Year: 22 • Issue: 43

Yaygın Süreli Yayın
ISSN 1301-7241

© 2019 **kültür ve iletişim**. Tüm hakları saklıdır.
Yayıncı izni olmadan, kısmen de olsa fotokopi, film vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

Sahibi/Owner: Refik Tabakçı
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü/Executive Editor: Canay Şahin
Editör/Editor: İnan Özdemir Taştan

Yayın Kurulu/Editorial Board:
Ayşe Inal, Ankara Üniversitesi • Bülent Çaplı, Bilkent Üniversitesi • Funda Başaran Özdemir, Ankara
Halil Nalçaoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi • İnan Özdemir Taştan, Ankara
Meral Özbek, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi • Mutlu Binark, Hacettepe Üniversitesi
Nejat Ulusay, Ankara Üniversitesi • Nur Betül Çelik, Ankara
Sevilay Çelenk, Ankara • Tuğba Taş, Ankara Üniversitesi • Ülku Doganay, Ankara

Editör Yardımcıları/Assistant Editors: Sinem Akyön Çelik • Sıla Levent • Vahdet Mesut Ayan

Grafiker/Design: Eylül Yolcu

Dizgi/Typeset: Yalçın Ateş

Uluslararası Danışma Kurulu/International Advisory Board:
Ackar Abbas, University of California • Armand Mattelart (Emeritus)
Briankle G. Chang, University of Massachusetts • Kuan-Hsing Chen, Chiao Tung University
Lawrence Grossberg, University of North Carolina
Michael Morgan, University of Massachusetts • Mehmet Sobacı, Ankara Üniversitesi
Rajagopalan Radhakrishnan, University of California

Kapak Resmi/Cover Photo:

Baskı ve Cilt/Printing: Yorum Basın Yayın Sanayi Ltd. Şti.
Başkent Organize Sanayi Bölgesi Recep Tayyip Erdoğan Bulvarı No: 12
Maliköy • Sincan • Ankara
Tel: 0 (312) 395 21 12 - 394 11 06 • Faks: 0 (312) 394 11 09
info@yorummatbaa.com - www.yorummatbaa.com • Sertifika No: 13651

Baskı Tarihi/Date of Publication: 15.03.2019

Yönetim Yeri/Executive Office:
Konur Sokak No: 17/12 Kızılay • Ankara • Turkey
Tel: 0 (312) 425 29 87
e-posta: kidergisi@imgeditabevi.com
www.ki.imge.com.tr
https://twitter.com/kidergisi
https://www.facebook.com/kidergisi

ki, iletişim, kültür eleştirisi ve toplumsal düşünce alanlarında üretilen en iyi eleştirel yazıları yayımlamaya adanmış disiplinlerarası akademik bir dergidir. **ki**, eleştireliliği, aklın sınır ve imkânlarının araştırılması yolunda her türlü dogma karşıtlığı olarak tanımlar. **ki**'nin kapıları iletişim çalışmalarına olduğu kadar insan varoluşunun ve kültürünün temel bileşeni olan iletişimin içerdiği tüm düşünce boyutlarına -tüm sosyal bilim disiplinlerine, insan bilimlerine, tüm yöntemlere ve bunların keşif noktalarından doğacak arayışlara- açıktır. **ki**, "hakemli" bir dergidir; dergiye yayımlanmak üzere gönderilen yazılar, yazarın kimliğini bilmeyen uzman hakemler tarafından değerlendirilmeye alınır. **ki** yılda iki kez, Mart ve Eylül aylarında yayımlanır. **ki** hem basılı, hem de e-dergi formatında yayımlanmaktadır.

ki'nin yayın dilleri Türkçe ve İngilizce'dir. **ki** EBSCOhost ve ULAKBİM veri tabanlarında taranmaktadır.

c&rc is a leading interdisciplinary journal devoted to publishing the best critical work in the fields of communication, cultural criticism and social thought. The doors of **c&rc** are open to the works in communication studies as much as other social science disciplines and humanities to the extent that they consist of communication as a major component of human existence. **c&rc** is a peer-reviewed journal with high ethical standards relating to submittal, review, and publication of manuscripts. **c&rc** is published twice a year in March and September. **c&rc** is published both in print & online. Publication languages are Turkish and English. **c&rc** is covered by EBSCOhost and ULAKBİM.

İçindekiler

7

Editör'den
Inan Özdemir Taştan

11

Siyasal Alanı Daraltan bir Strateji Olarak Kutuplaştırma:
Recep Tayyip Erdoğan ve Muharrem İnce'nin 24 Haziran 2018
Seçim Konuşmaları Üzerine bir İnceleme
Ülkü Doğanay

44

Bir Siyasal Kampanya Aracı Olarak Twitter: 24 Haziran 2018
Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde Adayların Twitter Kullanımı
Ilknur Doğu Öztürk, Özlem Erkmen

71

“Millet”in Dışında Kalanların “Biz- Onlar” Ayrımı:
İleri Yaş Grubu Kemalist Bireylerin Facebook Kullanım Pratikleri
Üzerinden Bir Değerlendirme
Nilüfer Pınar Kılıç

105

2011-2013 Constitution-making Process and Media Field in Turkey
Altuğ Akın, Burcu Yaman

129

1979 Senato Seçimleri ve IKD: “Analar... Bacılar... Emekçi Kadınlar...
Adayınız Bakiye Beria Önger'dir!”
Özlem Akkaya

161

1954 ve 1957 Seçimlerinde Muhalefete-Basına Getirilen
Kısıtlamalar ve Tepkiler

Ayşe Asker

181

Kafes Filminde 12 Eylül Belleğinin Yeniden İnşası

Hülya Göğercin Toker

208

Kitap Eleştirisi

Vatanımı Seven Tıklaşın: Sanal Cemaatte Ulusun Tahayyülü

Gülüm Şener

213

Kitap Eleştirisi

İletişim, Medya ve Kültür: Anahtar Kavramlar

Sinem Akyön Çelik

216

Kitap Eleştirisi

Video Aktivizmde Kavramlar, Sorunlar, Uygulamalar

Işıl Demir Çarkacı

Contents

7

From the editor
Inan Özdemir Taştan

11

Polirazation as a Strategy that Narrows the Political Sphere: An Analysis of
Recep Tayyip Erdogan’s and Muhharrem Ince’s June 24, 2018 Election
Campaign Speeches
Ülkü Doğanay

44

Twitter Use in Political Campaings:
The Case of The Presidential Elections of June 24, 2018 in Turkey
Ilknur Doğu Öztürk, Özlem Erkmen

71

“Us-Them” Distinction of Individuals Outside the “Nation”:
An Evaluation on the Facebook Usage Practices of Elderly with
Kemalist Orientation
Nilüfer Pınar Kılıç

105

2011-2013 Constitution-making Process and Media Field in Turkey
Altuğ Akın, Burcu Yaman

129

1979 Senate Elections and IKD:
“Mothers... Sisters... Working Women... Here is Your Candidate,
Bakiye Beria Önger!”
Özlem Akkaya

161

The Restrictions and the Reactions to the Press and the
Opposition at the 1954 and 1957 Elections

Ayşe Asker

181

Reconstruction of September 12 Memory in *Cage (Kafes)*

Hülya Göğercin Tokar

208

Book Review

Let patriots 'Click': Envisagement of the Nation in Virtual Communities

Gülüm Şener

213

Book Review

Communication, Media and Culture: Key Concepts

Sinem Akyön Çelik

216

Book Review

Video Activism: Notions, Problems, Practises

Işıl Demir Çarkacı

Editör'den...

Inan Özdemir Taştan

Kültür ve İletişim akademik hayatının 22. yılına başlıyor! Türkiye'de iletişim çalışmaları alanındaki ilk hakemli dergi olan *ki*, bu kadar uzun bir zamandır aksamadan yayın hayatına devam etmenin ve Türkiye'de hiçbir zaman yeterince özgür olamamış akademinin giderek daha da daralan dünyasında, eleştirel çalışmalara alan açmanın haklı gururunu yaşıyor. Bu tarihin ardında tabii ki büyük bir emek ve destek yatıyor. Bu vesileyle dergi yayın kuruluna, her sayıda emeklerini esirgemeyen ve alanın en iyilerinden oluşan kör hakemlerimize, her sayımıza çok sayıda yazı göndererek çalışmalarını bizimle paylaşan yazarlarımıza ve özellikle dergi olarak zor zamanlar yaşadığımız son beş yılda bize sunduğu büyük destek nedeniyle İmge Kitabevi Yayınlarına teşekkür ederiz.

Geçen sayıda belirttiğimiz gibi bundan böyle *ki*'nin her sayısında bir dosya konumuz var. Bu sayının dosya konusu daha önce duyurduğumuz üzere Türkiye'nin Seçimleri başlığını taşıyor. Bildiğiniz gibi Tür-

kiye bir süredir sürekli bir seçim sath-ı mailinde... Seçmenler son 20 yılda altı genel, bir ay sonra gerçekleşecek olanı da sayarsak beş yerel seçim; üç anayasa referandumu ve iki cumhurbaşkanı seçimi atlatarak yaklaşık 15 ayda bir sandık başına gitti. Seçimler ülkenin politik hayatının gündemden bir türlü düşmeyen "olayları" oldu, kültür ve iletişim alanında çalışanlara da üzerinde düşünülecek çok sayıda sorun alanı sundu. Seçimler üzerine kafa yormak, Türkiye üzerine kafa yormanın ana yollarından biri haline geldi. Bu durumu dosya konusu için gelen çok sayıda yazı önerisinde de gördük.

Bu sayıda elimize ulaşan yazılar içerisinden kör hakemlik sürecini geçerek yayınlanmaya hak kazanan yedi bilimsel araştırma makalesi ve üç kitap eleştirisiyle karşımızdayız. 43. sayının ilk makalesi Türkiye'de özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidarının ikinci döneminden bu yana giderek yükselen toplumsal kutuplaşma sorununu, haziran ayında gerçekleşen Cumhur-

başkanı Seçimi aracılığıyla ele alıyor. Ülkü Doğanay “Siyasal Alanı Daraltan Bir Strateji Olarak Kutuplaştırma: Recep Tayyip Erdoğan ve Muharrem İnce’nin 24 Haziran 2018 Seçim Konuşmaları Üzerine Bir İnceleme” başlıklı makalesinde, ülke yönetimine talip olan iki adayın seçim kampanyası sürecinde gerçekleştirdikleri miting konuşmalarını inceliyor. Yazar makalesinde, seçimi düşman kamplar arasında geçen ve neredeyse bir ölüm-kalım savaşı olarak konumlandırılan ya da seçimi Türkiye’yi kurtaracak-batıracak iki kişilik arasında geçen bir rekabete indirgeyen adayların bu söylemlerinin, siyaset alanını daraltan ve toplumsal olarak ortak geleceğimiz üzerine müzakere etme kapasitemizi büyük oranda aşındıran bir unsur haline geldiğini belirtiyor. Bence bu çalışma bize siyasal elitlerin kutuplaştırmaya ya da kendilerini tek kurtarıcı ilan etmeye dayalı diline karşı, gündelik hayatta birbirine değen insanların, ortak geleceklerini kurmak üzere müzakereye dayalı dilini örnek zorunda olduğumuzu gösteriyor.

Bu sayının ikinci makalesi yine 24 Haziran Cumhurbaşkanı Seçimi’ne odaklanıyor ve tüm adayların siyasal iletişim çalışmalarını açısından giderek önemi daha da anlaşılan bir mecra olan Twitter’i kullanma pratiklerini inceliyor. İlknur Doğu Öztürk ve Özlem Erkmen’in “Bir Siyasal Kampanya Aracı Olarak Twitter: 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde Adayların Twitter Kullanımı” başlığını taşıyan makalesi, Türkiye’de cumhur-

başkanı adaylarının Twitter’i seçim döneminde bir siyasal iletişim aracı olarak yoğun bir şekilde kullanmakla birlikte, sosyal medyanın etkileşimsel boyutunu genellikle gözardı ettiklerini ve onu seçmenle birebir etkileşime girebilecekleri bir mecra olarak değil de, kampanya gündemlerini duyurabilecekleri tek yönlü bir duyuru alanı olarak gördüklerini ortaya koyuyor. Bu durumun istisnasını kampanya döneminde tutuklu bulunan Selahattin Demirtaş oluşturuyor. Meydanlarda miting yapmasına izin verilmeyen aday, Twitter aracılığıyla düzenlediği “e-miting”de takipçilerinin kendisine sordukları sorulara yanıt veriyor. Yazarların makalesi, sosyal medyanın çeşitli sınırlılıklarına rağmen, demokratik çoğulculuk için bir kapı araladığını da gösteriyor.

Bu sayıda yer alan üçüncü makale ilk yazıda tartışılan kutuplaşma sorunsalı ile ikinci makalede karşımıza çıkan sosyal medyanın politik olanaklılıkları meselesine bu sefer politikacıların değil, sıradan yurttaşların sosyal medyayı kullanımı aracılığıyla odaklanıyor. Nilüfer Pınar Kılıç’ın “Millet’in Dışında Kalanların ‘Biz-Onlar’ Ayrımı: İleri Yaş Grubu Kemalist Bireylerin Facebook Kullanım Pratikleri Üzerinden Bir Değerlendirme” başlıklı makalesi, AKP’nin önceleri “milli irade” söylemi aracılığıyla, şimdilerde ise “millet ittifakı” tanımlamasıyla “millet”in dışında konumlandığı kesimler içerisinde, kendisini Kemalist olarak tanımlayan bireylerin Facebook kullanımlarını

Laclau'cu bir perspektifle inceliyor. Makale bu bireylerin kutuplaşmaya bir yanıt olarak "biz-onlar" ayrımını farklı bir şekilde çizerken, aynı kutuplaşmayı üreten bir söyleme kapandıklarını, yazarın sözleriyle ifade edersek: bu "bireylerin nostalji yüklü, reaksiyoner tepki vermenin ötesine geçemedikleri ve Lac-lau'cu anlamda kendi doyurulmuş talepleriyle popülist bir 'halk' inşasına eklenemedikleri"ni gösteriyor.

Altuğ Akın ve Burcu Yaman'ın "2011-2013 Constitution-making Process and Media Field in Turkey" başlıklı makaleleri bu sayının dördüncü makalesi olarak karşımıza çıkıyor. Yazarlar makalelerinde her ne kadar o dönemde başarısızlıkla sonuçlansa da Türkiye'yi 16 Nisan 2017 Anayasa değişikliği referandumuna götürecek olan sürecin de bir parçası olan 2011-2013 yıllarındaki yeni anayasa yapım sürecine odaklanıyor. Yazarlar Türkiye'de gün be gün sesi kısılan ve "partizan"laşırılan medyanın bu dönemdeki tartışmaları nasıl aktardığını irdeliyor. Medyanın birlikte nasıl yaşayacağımızı belirleyen en temel metin olan anayasa üzerine yürütülen tartışmaları partizanca, okurlarını yeterince bilgilendirmeden ve toplumun çeşitli kesimlerinin taleplerini dışlayarak aktardığını tespit eden yazarlar, bu süreci Pierre Bourdieu'nun "alan" kavramını medya alanına aktararak okumaya çalışıyor. Yazarların bu çabası günümüz medya ortamını ve medyanın seçimlerdeki performansını anlamak üzere kullanışlı bir

kavramsal set sunuyor.

Beşinci makale, Türkiye'nin Seçimleri dosyasına 1979 Senato Seçimlerinde İstanbul'dan bağımsız aday olan İlerici Kadınlar Derneği (IKD) başkanı Bakiye Beria Önger'in adaylık kampanyasının incelenmesiyle katkı sunuyor. Özlem Akkaya "1979 Senato Seçimleri ve IKD: 'Analar... Bacılar... Emekçi Kadınlar... Adayınız Bakiye Beria Önger'dir!'" başlıklı makalesinde, kendisini "kadın haklarının yılmaz savunucusu" olarak tanımlayan ve seçimlere bu mottoyla katılan Önger'in kampanyasında, kadın haklarının bugüne kıyasla görece muhafazakâr bir biçimde nasıl ele alındığını ortaya koyuyor. Makaleyi okumak, bir ay içerisinde gerçekleştirilecek yerel seçimlerde kadın aday sayısının azlığını tartıştığımız bugünlerde, hem 1970'lerde bir kadın adayın kampanyasını bugüne taşıdığı için hem de Türkiye'de kadın hareketinin, kadın sorunlarını tartışma biçimindeki muazzam feminist dönüşümü ortaya koyacak veriler sunduğu için oldukça moral verici oluyor.

Bu sayıdaki altıncı yazı bizi Türkiye Seçimlerinde daha gerilere, çok partili hayatın ilk seçim dönemlerine, 1950'lere taşıyor. Ayşe Asker "1954 ve 1957 Seçimlerinde Muhalefete-Basına Getirilen Kısıtlamalar ve Tepkiler" başlıklı makalesinde, seçim gündemini Türkiye'de basına ve muhalefete yönelik kısıtlayıcı hamlelerle ilişkilendirerek ele alıyor. Makale Türkiye'nin çok partili döneme geçiş sancıları yaşadığı 1940'larda ve Cumhuriyet Halk

Partisi (CHP) dışında iktidara gelen ilk parti olan Demokrat Parti'nin (DP) iktidarı döneminde basın-muhalefet-iktidar ilişkilerini irdeleyen. Yazar, Türkiye'de siyasi partilerin muhalefetteyken basın özgürlüğünden yana, iktidara gelince ise basını kısıtlamaktan yana tavırlarının değişen tonlar ve oranlarda olmakla birlikte bir süreklilik arz ettiğini ortaya koyuyor. Makale, günümüzde kendisini politik olarak DP ve Adnan Menderes geleneğiyle ilişkilendiren AKP iktidarlının, medya alanına yönelik otoriteryen baskılarının, bu süreklilik içerisinde konumlandırılabilirliğini göstermesi bakımından önem taşıyor.

Bu sayıda yer alan son akademik makale dosya konumuzun dışında yer alıyor ve bir hatırlama ve tarih yazma aracı olarak sinemaya odaklanıyor. Hülya Göğercin Toker, "Kafes Filminde 12 Eylül Belleğinin Yeniden İnşası" başlıklı makalesinde, *Kafes*'i ülkücü hareketin günümüzde 12 Eylül dönemine ilişkin bir tarih ve kolektif bellek oluşturma çabası olarak okuyor ve filmi kolektif bellek oluşturulurken başvurulan çarpıtma dinamikleri aracılığıyla inceliyor. Geçmişle sağlıklı bir yüzleşmenin ve onu bugünü özgürleştirecek şekilde yeniden inşa etmenin, ancak eşitlikçi bir ilişki içerisinde ve karşılıklı güven ortasında olabileceğini tartışan makale, filmin ve

ülkücü hareketin bugün böyle bir perspektifi ortaya koymadığını gösteriyor.

Bu sayımızda son olarak üç kitap eleştirisi yer alıyor. Gülüm Şener *Vatanımı Seven Tıklaşın: Sanal Cemaatte Ulusun Tahayyülü*; Sinem Akyön Çelik *İletişim, Medya ve Kültür: Anahtar Kavramlar* ve Işıl Demir Çarkacı da *Video Aktivismde Kavramlar Sorunlar Uygulamalar* başlıklı kitaplara ilişkin değerlendirmelerini bizimle paylaşıyor. İletişim alanına ilişkin yeni alanları ve hiç eskimeyen ama hep güncellenen kavramları ele alan bu kitaplara dair değerlendirmelerden sonra, insan onları hemen okumanın gerekliliğini hissediyor!

Bu sayıyı editör yardımcılar Sinem Akyön Çelik, Sıla Levent ve Vahdet Mesut Ayan'la birlikte çıkardık. Her birine gönüllülükle yürütülen bu işe verdikleri emek için çok teşekkür ederim. Onlar olmadan çok sayıda makalenin kör hakemlik süreçleri yürütülemez, dergi baskıya hazır hale gelemezdi. İmge Kitabevi Yayınlarında derginin dizgisini yapan Yalçın Ateş'e ve kapak tasarımını yapan Eylül Yölcü'ye de titiz çalışmaları ve emekleri için ayrıca teşekkür ederim.

Bitirmeden belirteyim: Önümüzdeki sayının dosya konusu Kadınların İletişimi olacak. Makale, değerini ve kitap eleştirilerinizi bekliyoruz!

*Siyasal Alanı Daraltan bir Strateji Olarak Kutuplaştırma: Recep Tayyip Erdoğan ve Muharrem İnce'nin 24 Haziran 2018 Seçim Konuşmaları Üzerine bir İnceleme**

Ülkü Doğanay**

Öz

Bu çalışma, 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri'ne Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) ve Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı'nın aday olarak katılan Recep Tayyip Erdoğan ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin aday olarak katılan Muharrem İnce'nin seçim konuşmalarını incelemektedir. Eleştirel söylem analizi yönteminin kullanıldığı araştırma, adayların konuşmalarında öne çıkan kutuplaştırıcı söylemin bir parti ve adayın "karşı taraf"ı oluşturan siyasal parti, aday ve seçmen blogunu gayr-ı meşru, marjinal ya da sistem dışı olarak tanımlamasının, bir tehdit algısının öznesi haline getirmesinin onu siyasal alanın dışına itmesi nedeniyle demokratik siyaseti sınırladığı kabulünden yola çıkmış ve bu çerçeve içinde Erdoğan'ın ve İnce'nin konuşmalarında bir seçim stratejisi olarak başvurulan "biz"- "onlar" karşıtlığının başat özelliklerini irdelemiştir. Çalışmanın sonucunda, iki adayın da konuşmalarında öne çıkan kutuplaştırıcı söylemin, yalnızca karşı tarafı ve onu destekleyen seçmenin tercihini gayr-ı meşru ilan etmesi ve "onlar" kategorisi içine yerleştirdiği toplum kesimlerini tehdit olarak görmesi nedeniyle değil, aynı zamanda siyasal kültürle de ilişkili olan toplumsal ve siyasal sorunları, rakip liderlerin kişiliklerine indirgeyerek çözümsüzleştirmesi nedeniyle de sorunlu olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kutuplaşma, siyasal söylemler, cumhurbaşkanlığı seçimi, seçim konuşmaları, popülist siyaset

* Geliş tarihi: 04/02/2019 • Kabul tarihi: 28/02/2019

** Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkala İlişkiler ve Tanıtım Bölümündeki görevinden, 7 Şubat 2017 tarihinde yayımlanan 686 Sayılı KHK ile ihraç edilen "barış akademisyeni."
Orcid no: 0000-0002-4263-0751, ulkudoganay@gmail.com

*Polirazation as a Strategy that Narrows the Political Sphere: An Analysis of Recep Tayyip Erdogan's and Muhharrem Ince's June 24, 2018 Election Campaign Speeches**

Ülkü Doğanay**

Abstract

This study examines the election speeches of Recep Tayyip Erdoğan, who has participated in the presidential elections of June 24 in 2018 as the candidate of the “Republican Alliance” of Justice and Development Party (JDP) and the Nationalist Movement Party (NMP), and of Muharrem İnce, the candidate of Republican Peoples Party. The research, which is based on critical discourse analysis of the election speeches, derives from the assumption that polarizing political discourses of the candidates restrict the political sphere and the possibility of democratic politics. Accordingly, such discourses, which define the opponent party, candidate or opposing party's voters as non-legitimate, marginal, out-of-system and as the subject of a perception of “threat”, narrow the political sphere. The paper analysis main characteristics of “us” and “them” dichotomy in Erdoğan's and İnce's speeches. The study has revealed that polarizing discourse is prominent in the political speeches of both presidential candidates. This discourse is problematic, not only because it proclaims the choice of the voters' of its opponent as illegitimate and it stigmatizes them as “others” who are a threat against “us” but also because it makes the social and political problems unresolvable by reducing them to the personalities of the opponents.

Keywords: Polarization, political discourses, presidential elections, election speeches, populist politics

* Received: 04/02/2019 • Accepted: 28/02/2019

** “Peace academic” dismissed from her post at Ankara University Department of Public Relations and Advertising with the statutory decree no. 686 which is published on February 7th, 2017.
Orcid id: 0000-0002-4263-0751, ulkudoganay@gmail.com

*Bir Siyasal Kampanya Aracı Olarak Twitter: 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde Adayların Twitter Kullanımı**

Ilknur Doğu Öztürk, Özlem Erkmen**

Öz

2000'lerin başından beri, web 2.0 uygulamalarının yaygınlaşması ve siyasal iletişimde kullanılmaya başlanması, siyasal kampanya stratejilerine yenilik getirmiştir. Özellikle sosyal ağlar; katılıma izin veren yaklaşımları ve kullanıcı kaynaklı içerik paylaşımı, çevrimiçi dayanışma, sosyalleşme ve ağ oluşturma imkânı sunmaları gibi özellikleriyle, alanda gittikçe merkezileşen bir konum elde etmişlerdir. Twitter dünya genelinde temel çevrimiçi kampanya aracı konumundadır. Bu çalışma, 24 Haziran 2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Seçimleri örneğinin incelenmesiyle, seçim kampanyalarında Twitter kullanımıyla ilgili literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. 5 Mayıs - 25 Haziran tarihleri arasında, altı adayın Twitter kampanyaları, içerik analizi ve kelime bulutu yöntemleriyle analiz edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı adaylarının isimleriyle yürütülen onaylanmış hesapların tweetlerinden hareketle yapılan içerik analiziyle, Twitter'ı hangi işlevlerle kullandıkları belirlenmiş; kampanyalarda sık vurgulanan kavramlar kelime bulutu yöntemiyle görselleştirilerek tartışılırken; etkileşim ve ağ oluşturma etkinlikleri de *retweet*, *beğeni*, *favori* gibi içerik unsurları kullanımının karşılaştırılması yoluyla incelenmiştir. Toplam 2186 tweetin analizi, cumhurbaşkanlığı kampanyalarının sloganlarının Twitter kampanyalarında da merkezi bir yere sahip olduğunu; adayların Twitter'da kampanya etkinliklerini duyurma işlevine odaklandığını; Twitter'ın @mention, cevaplama, retweetleme ve sık kullanılanlar olarak işaretleme gibi etkileşimli özelliklerinden sınırlı bir biçimde yararlandığını göstermiştir. Adayların takipçi sayılarının kampanya süresince tutarlı bir şekilde artmasına rağmen, seçmenlerle etkileşim oranları ise düşük kalmıştır. Çalışma sonucunda, Türkiye'deki siyasi aktörlerin Twitter'ın diyalog potansiyelini kullanmak yerine kampanya faaliyetleri ve siyasi düşüncelerini içeren özgün tweetler yayınlamak yoluyla Twitter'ı hiyerarşik bir iletişim aracı olarak kullandıklarını söylemek mümkün görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Seçim, Siyasal iletişim, Siyasi kampanya, Sosyal medya, Twitter

* Geliş tarihi: 30/10/2018 • Kabul tarihi: 29/01/2019

** Ilknur Doğu Öztürk: Doğu Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı, Orcid no: 0000-0001-6459-0845, iozturk@dogus.edu.tr
Özlem Erkmen: Doğu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi İletişim Bilimleri Bölümü, Orcid no: 0000-0001-8761-5099, oerkmen@dogus.edu.tr

*Twitter Use in Political Campaigns: The Case of The Presidential Elections of June 24, 2018 in Turkey**

Ilknur Doğu Öztürk, Özlem Erkmen **

Abstract

The emergence and use of web 2.0 technologies innovated political campaign strategies, since the beginning of the 2000s. Especially social networks, with the possibilities of participation, sharing user-generated content, online solidarity, socialization and networking that they offer, became dominant in the field. Twitter seems to be the main online political campaign tool worldwide. This study aims at contributing to the literature on Twitter usage in election campaigns, with the case study of Turkish Presidential Elections of June 24, 2018. Twitter campaigns of six candidates, between May 5-June 25, were analyzed with a combination of techniques including content analysis and word cloud. The content analysis based on the investigation of tweets posted from verified Twitter accounts with the name of the candidates is used in order to determine which functions of Twitter are used most and to compare interaction and networking activities of the candidates. Besides, frequently used concepts are discussed by means of wordcloud. The analysis of a total number of 2186 tweets shows that, presidential campaign slogans have a central place in Twitter campaigns too; that the candidates focus on the function of announcing their campaign activities, and that the usage of interactive features such as @mention, reply, retweet and marking as favorites is limited. Although the number of followers of each candidate increased consistently during the campaign period, interaction rates with the voters were low. As a result of the study, it is possible to say that political actors in Turkey, use Twitter as a hierarchical communication tool, by posting mainly original tweets on their campaign activities and political thoughts; rather than using its dialogical potential.

Keywords: Elections, Political Communication, Political campaigning, Social Media, Twitter.

* Received: 30/10/2018 • Accepted: 29/01/2019

** Ilknur Doğu Öztürk: Doğu University Vocational School, Public Relations and Publicity
Orcid id: 0000-0001-6459-0845, iozturk@dogus.edu.tr
Özlem Erkmen: Doğu University Faculty of Arts and Sciences, Communication Sciences
Orcid id: 0000-0001-8761-5099, oerkmen@dogus.edu.tr

*“Millet”in Dışında Kalanların “Biz-Onlar” Ayrımı: İleri Yaş Grubu Kemalist Bireylerin Facebook Kullanım Pratikleri Üzerinden Bir Değerlendirme**

Nilüfer Pınar Kılıç**

Öz

Türkiye’de İslamcı siyasal hareketin yükselmesi sonucunda iktidar alanındaki güç hiyerarşisi değişmiştir. Birçok alanı yapılandıran bu değişimle Kemalizmin baskın olduğu zamanlarda değerli görülen sermaye biçimleri dönüşüme uğramıştır. Mensup oldukları yaş kategorisi nedeniyle sosyal alanda eşitsiz şekilde mücadele eden ileri yaş grubu bireylerin de Cumhuriyet değerlerine eklemlı yapıları nedeniyle sahip oldukları sermayeleri dönüşmüştür. Bu bağlamdan yola çıkan araştırma mensup oldukları yaş kategorisi açısından mücadele alanları sınırlı olan ve sermaye hacimleri dönüşen ileri yaş grubu, Kemalist, eğitilmiş, orta sınıf bireylere odaklanmıştır. Çalışmada bir söz söyleme aracı olarak değerlendirilen sosyal medya üzerinden bireylerin toplumsal mücadele içerisinde kendilerini nasıl ifade ettikleri ve iktidar alanındaki güç hiyerarşisinin değişimine nasıl cevap verdikleri sorularına yanıt aranmıştır. Bu kapsamda ilk olarak, ileri yaş grubu bireylerin toplumsal alandaki konumlarının anlaşılabilmesi için Türkiye’de yaşanan siyasal gelişmeler Laclau’nun popülizm kuramı etrafında irdelenmiş ve bireylerin inşa edilen “millet”in dışında kaldıkları açıklanmıştır. Çalışmanın saha araştırmasında ise araştırmaya katılmayı kabul eden 28 gönüllünün Facebook paylaşımları ve yapılan derinlemesine görüşmeler sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, ileri yaş grubu bireylerin dışarda kalmışlıklarının inşasına yanıt olarak Laclau’nun eşdeğerlik ve fark mantığı bağlamında “biz” ve “onlar” ayrımını yaptıkları ve kendilerini farklılaştırdıkları görülmüştür. Bununla birlikte bireylerin nostalji yüklü, reaksiyoner tepki vermenin ötesine geçemedikleri ve Laclau’cu anlamda kendi doyurulmamış taleplerine popülist bir “halk” inşasına eklenemedikleri söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Popülizm, millet, Facebook, Kemalizm.

* Geliş Tarihi: 03/01/2019 • Kabul Tarihi: 31/01/2019

** Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü.

Orcid no: 0000-0001-7133-7442, npkiloc@ankara.edu.tr

*“Us-Them” Distinction of Individuals Outside the “Nation”: An Evaluation on the Facebook Usage Practices of Elderly with Kemalist Orientation**

Nilüfer Pınar Kılıç**

Abstract

The power hierarchy in the field of power has changed in Turkey as a result of the rise of the Islamist political movement. With this change which constructs many areas, the forms of capital that were valued in the times of Kemalism were transformed. Due to the age category they have joined, the elderly individuals who struggle unequally in the social sphere and their capital have also transformed due to their articulated structures of the Republic values. In this context, the research focuses on the elderly, Kemalist, educated, middle-class individuals whose struggle areas are limited in terms of the age category they belong to and capital volumes have been transformed. This study has aimed to understand how individuals express themselves in the social struggle and how they respond to the change of power hierarchy in the sphere of power, through the social media, which is understood as a means of making a speech. In this scope, firstly, to understand the social positions of older-age group individuals in the social sphere, political developments in Turkey are examined around Laclau’s populism and it is shown that these have been located outside of the constructed “nation”. In the field research data obtained from the Facebook posts of and in-depth interviews conducted by 28 volunteers who agreed to participate is analysed. As a result, it is seen that older-age group individuals make a distinction between “us” and “them” in the context of Laclau’s logic of equivalence and difference and differentiate themselves in response being left outside. However, it can be said that individuals cannot go beyond reactionary reactions with nostalgia and cannot be articulated in a populist “nation” construction with their own unsatisfied demands in Laclauian sense.

Keywords: Populism, nation, Facebook, Kemalism.

* Received: 03/01/2019 • Accepted: 31/01/2019

** Ankara University, Faculty of Communication, Department of Public Relations and Advertising.
Orcid id: 0000-0001-7133-7442, npkili@ankara.edu.tr

*2011-2013 Constitution-making Process and Media Field in Turkey**

Altuğ Akin, Burcu Yaman**

Abstract

This paper examines so-called “Constitutional Process” which took place between 2011 and 2013 in Turkey to eventually fail after more than two years of intense work and rise of expectations both in Turkish society and international community from the perspective of media and communications. How Turkish media influenced the constitution making process including workings of Constitutional Conciliation Commission is discussed, surveying relevant media content or performance with a particular focus on the political economy of Turkish media during that period. Traditional media outlets such as newspapers and television channels, and nowadays largely digital platforms, function as present-day agoras where political agenda is determined and contested. These online and offline channels have different levels of influence on discussions of the political elite, as presented extensively in media and communication studies. Together with the global media environment, national media foster the emergence of its own elites, while maintaining multi-layered relationships with high-level political decision-making processes. Media channels therefore bear symbolic powers that impact political policy-making by employing methods such as agenda setting and framing. In this line of thought, this article approaches Turkish media space as a specific field while its content and its political economy are examined in relation with the constitution making process to reveal the role played by media during highly politicized processes, such as constitution making, as well as eliciting the dynamics that herald such media performance.

Keywords: Media, politics, constitution, Turkey, field

* Received: 07/01/2019 • Accepted: 08/02/2019

** Altuğ Akin, Izmir University of Economics, Faculty of Communication, Department of Media and Communication. Orcid id: 0000-0001-8903-573, altug.akin@ieu.edu.tr

Burcu Yaman, Izmir University of Economics, Faculty of Communication, Department of Public Relations and Advertising. Orcid id: 0000-0002-3672-4102, burcu.yaman@ieu.edu.tr

2011-2013 Anayasa Yapım Süreci ve Türkiye Medya Alanı*

Altuğ Akın, Burcu Yaman**

Öz

Bu makalede 2011-2013 yılları arasında yaşanan ve hem ülke hem de uluslararası kamuoyunda yüksek beklentiler doğuran ve “Anayasa Yapım Süreci” olarak adlandırılan dönem, medya ve iletişim açısından ele alınmıştır. Türkiye’deki anaakım medyanın başta Anayasa Uzlaşma Komisyonu olmak üzere anayasa yapım sürecinin başat aktörleri üzerindeki etkisi, medya içeriği ya da performansı ile söz konusu dönem Türkiye medyasının ekonomi politiği üzerinden tartışılmıştır. Gazete, televizyon kanalları gibi geleneksel medya kuruluşları ve büyük ölçüde dijital platformlar, günümüzde siyasi gündemin belirlendiği ve tartışıldığı bir arena işlevine sahiptir. Medya ve iletişim çalışmaları alanında yapılan araştırmalar, bu çevrimiçi ve çevrimdışı kanalların siyasi elitlerin kararları üzerinde farklı düzeylerde etki gücüne sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Küresel medyayla birlikte, ulusal medya sistemleri, kendi elitlerinin ortaya çıkmasını teşvik ederken, üst düzey siyasi karar alma süreçleriyle mevcut çok katmanlı ilişkilerini sürdürmeye devam ederler. Bu nedenle, medya kanalları, gündem belirleme ve çerçeveleme gibi araçlar kullanarak politika oluşturma sürecini etkileyebilecek sembolik güçlere sahiptir. Buradan hareketle, bu makale Türkiye medyasını bir alan olarak ele alıp, söz konusu dönemde ortaya çıkan ana akım medya içeriğini ve ana akım medyanın ekonomi politiğini, 2013 sonlarında başarısızlıkla sonuçlanan Anayasa Yapım süreciyle ilişkilendirerek tartışmaktadır. Makalenin amacı bir yandan Anayasa Yapım süreçleri gibi üst düzey politize dönemlerde medyanın oynadığı role dair mevcut bilgi birikimine katkıda bulunmak bir yandan da söz konusu medya performansını doğuran faktörleri tartışmaktır.

Anahtar Sözcükler: Medya, siyaset, anayasa, Türkiye, alan

* Geliş tarihi: 07/01/2019 • Kabul tarihi: 08/02/2019

** Altuğ Akın, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Medya ve İletişim Bölümü.

Orcid no: 0000-0001-8903-573, altug.akin@ieu.edu.tr

Burcu Yaman, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü.

Orcid no: 0000-0001-8903-573, burcu.yaman@ieu.edu.tr

1979 Senato Seçimleri ve İKD: “Analar... Bacılar... Emekçi Kadınlar... Adayınız Bakiye Beria Önger'dir!”*

Özlem Akkaya**

Öz

İlerici Kadınlar Derneği (IKD) 1975 yılında Türkiye Komünist Partisi'nin (TKP) farklı toplumsal kesimleri parti çizgisini izleyen demokratik kitle örgütlerinde bir araya getirme hamlesinin bir parçası olarak doğmuş ve Türkiye'de kitlesel bir kadın hareketi geleneğinin öncülerinden olmuştur. Bu çalışma, İKD'nin 1979 Senato kısmi seçimlerinde genel başkanı Bakiye Beria Önger'in İstanbul'dan bağımsız senatörlük adaylığını desteklemek üzere yürüttüğü seçim kampanyasını odağına almaktadır. Dernek tarafından “anaların” ve “tüm işçi ve emekçilerin adayı” olarak takdim edilen Önger, aynı zamanda seçimlere “kadın haklarının yılmaz savunucusu” olma iddiasıyla katılmış ve cinsiyet kimliğini kampanya retorığının yapı taşlarından birine dönüştürmüştür. Bu retorik, dönemin sosyalist hareketinin “kadın sorunu”na yaklaşımının, TKP'nin “ulusal demokratik cephe” (UDC) siyasetinin ve İKD'nin “emekçi kadınların yığinsal demokratik örgütü olma” misyonunun etkisinde şekillenen bir müzakere süreci içinde inşa edilmiştir. Söz konusu olan, her ne kadar kadınlığı siyasi failliğin hareket noktası olarak tanımlıyor olsa da kadınları öncelikle hane içi rolleriyle siyasete çağırıldığı ölçüde muhafazakâr temayüllere de sahip bir retoriiktir. Başta İKD'nin yayın organı *Kadınların Sesi* dergisi olmak üzere, döneme ait arşivlerin taranmasına dayanan çalışma, derneğin hem söz konusu seçim kampanyası öncesinde hem de kampanya sırasında dolaşıma soktuğu kadınlık temsillerini ele almaktadır. Çalışma, bu temsillerin şekillenmesinde etkili olan faktörleri tarihsel perspektiften, eleştirel bir gözle değerlendirmekte ve bu temsillerin cinsiyet ideolojisiyle çatıştığı ve uzlaştığı uğrakları göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: İlerici Kadınlar Derneği, Türkiye Komünist Partisi, kadın hareketi, sosyalizm, Bakiye Beria Önger

* Geliş tarihi: 07/11/2018 • Kabul tarihi: 23/12/2018

** Yeditepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Görsel İletişim Tasarım Bölümü
Orcid no: 0000-0001-9662-6742, ozlem.akkaya@yeditepe.edu.tr

*1979 Senate Elections and İKD:
“Mothers... Sisters... Working Women...
Here is Your Candidate,
Bakiye Beria Önger!”**

Özlem Akkaya**

Abstract

Having been founded in 1975 as part of the attempt of Turkey’s Communist Party (TKP) to bring together different social segments within democratic mass associations following the party’s line, the Association of Progressive Women (İKD) pioneered the tradition of a mass women’s movement in Turkey. This study focuses on the election campaign İKD conducted for its chair Bakiye Beria Önger in the 1979 Senate midterm elections. During the campaign, Önger was presented by İKD as the candidate of “mothers” and “all proletarians and laborers.” She was also defined as the “unyielding advocate of women’s rights,” and her sexual identity was made into a building block of her campaign rhetoric. This rhetoric was built within a negotiation process influenced by the approach of the socialist movement to the “woman question,” TKP’s “national democratic front” strategy, and İKD’s mission of being the “mass democratic organization of working women.” It involved conservative tendencies for inviting women to politics primarily by appealing to their domestic roles, despite accepting womanhood as the basis of political agency. Depending largely on the archives of the period, particularly İKD’s media organ *Kadınların Sesi*, this study critically handles the factors that influenced the representations of womanhood İKD circulated before and during the 1979 election campaign and shows the moments of conflict and reconciliation between them and gender ideology.

Keywords: The Association of Progressive Women, Turkey’s Communist Party, women’s movement, socialism, Bakiye Beria Önger

* Received: 07/11/2018 • Accepted: 23/12/2018

** Yeditepe University, Faculty of Communication Visual Communication and Design
Orcid id: 0000-0001-9662-6742, ozlem.akkaya@yeditepe.edu.tr

*1954 ve 1957 Seçimlerinde Muhalefete-Basına Getirilen Kısıtlamalar ve Tepkiler**

Ayşe Asker**

Öz

Klasik anlamda bir siyasal rejimin demokratik olup olmadığının belirlenmesinde başvurulan kriterler vardır ve bunlar içinde basın özgürlüğü de önemli yer tutar. Bireylerin toplumu ilgilendiren olaylar hakkında bilgi edinebilmesi ve düşüncelerin yayılabilmesi olarak tanımlanacak basın özgürlüğünün elde edilmesi de, 19. yüzyıl boyunca ülkelerin toplumsal, siyasal, kültürel ve ekonomik gelişmelerine bağlı olarak değişiklik göstermiştir. Bununla birlikte, basın özgürlüğünün gelişiminde, genel oy hakkı ve gazetecilikteki teknik ilerlemeler önemli rol oynamıştır. Avrupa'da basın özgürlüğü için girişilen uzun mücadele, önce İngiltere'de ortaya çıkmış daha sonra Amerika'ya ve Avrupa'ya yayılmıştır. Bu mücadele sonunda basın kendini özellikle liberal demokrasilerde yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü güç olarak kabul ettirmiş ve basının görevlerini yerine getirebilmesi için de özgür olması fikri ilkesel olarak kabul edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'de, iktidar-basın ve muhalefet-basın ilişkilerinde siyasal partilerin iktidardayken basın özgürlüğünü kısıtlayıcı olduğu, muhalefetteyken ise basın özgürlüğünü savunduğu söylenebilir. Çalışma, bu fikri ortaya koymak için tasarlanmış tarihsel bir betimleyici araştırmadır. Bunun için de tarihsel dönem olarak Türkiye'de liberalleşmeyi çoğulculuğu gösteren çok partili dönem ve onu hazırlayan tek partili dönem ele alınmıştır. Demokrat Parti'nin (DP) liberal demokrasilerde, temel hak ve özgürlüklerden biri olan basın özgürlüğüne aykırı olarak özellikle seçimleri gözeterek muhalefeti ve basını kısıtlamaya çalışması; DP iktidarı döneminin seçimleri olan 1954 ve 1957 seçimleri gözönüne alınarak, bu dönemde yapılan Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) mallarının Hazine'ye devri ve basın-radyo konusunda yapılan yasal düzenlemeler üzerinden somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Makalede, bu konuda yapılmış çalışmalar yanında, arşiv notlarından ve gazete taramalarından yararlanılmıştır. Çalışma, tarihsel olarak Türkiye'de liberalizme/çoğulculuğa geçildiği bir dönemde, demokrasi açısından iyi bir sınav verilmediğini göstermesi ve bunun ışığında günümüz gelişmelerini değerlendirebilmek açısından önemli bir veri sağlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Demokrat Parti, seçimler, muhalefet, basın, radyo

* Geliş Tarihi: 31/11/2018 • Kabul Tarihi: 04/02/2019

** Kastamonu Üniversitesi İletişim Fakültesi

Orcid no: 0000-0001-8060-2543, aasker@kastamonu.edu.tr

*The Restrictions and the Reactions to the Press and the Opposition at the 1954 and 1957 Elections**

Ayşe Asker**

Abstract

There are certain criteria which determine whether a political system can be evaluated as democratic. Freedom of speech and the press are important factors among those criteria. Press freedom may be summarized as the right of the individual to be informed on important matters and likewise to freely spread one's own thoughts. The ways and processes of obtaining the freedom of the press was a process that changed gradually during the 19th century according to the respective countries' social, politic cultural and economic developments. Furthermore, developments in the field of press freedom were also affected by the gradual development of technical processes in the field of journalism as well as the evolution of general voting rights. The long lasting struggle for freedom of the press was first fought in England and later spread towards the United States and Europe. As a result, the press was able to establish itself as "fourth power" in liberal democracies, besides institutions as the executive, legislative and judicative. If we evaluate those facts from the Turkish perspective, we may conclude that the relationship between the press and the government is somehow controversial: Usually political parties tend to defend the freedom of press while in the opposition, but when taking over the government, they do tend to show a restrictive stance towards the freedom of the press. This study has been prepared to point out those findings and has been drafted as a historical-descriptive research. As historical background setting, the transition towards the multi-party system as a period of liberalization and plurality as well as the single party epoch as preparing stance has been chosen. The following subjects have been chosen as statutory examples: The elections of 1954 and 1957 with subsequent clippings of the freedom of press and election coverage by the Democrat Party (DP), the transfer of the financial assets of the Republican People's Party (CHP) by the ruling DP and legal procedures regarding the press and radio. Besides secondary sources on the subject, archival sources as well as newspapers have been used as research materials. As an interesting finding, we might conclude that during the transition process towards a more liberal and multilateral Turkish society, there were certain deficits regarding democratic principles: those findings might open perspective towards contemporary developments provides important data.

Keywords: Democratic Party, elections, opposition, press, radio

* Received: 31/11/2018 • Accepted: 04/02/2019

** Kastamonu University Communication Faculty

Orcid id: 0000-0001-8060-2543, aasker@kastamonu.edu.tr

*Kafes Filminde 12 Eylül Belleğinin Yeniden İnşası**

Hülya Göğercin Toker**

Öz

12 Eylül öncesi dönemin aktif siyasi gruplarından biri olan ülkücüler, diğer siyasi gruplara kıyasla, 12 Eylül tanıklıklarını ve mağduriyetlerini toplumla paylaşmak konusunda isteksiz ya da suskun bir grup olmuştur. Ülkedeki bazı siyasi gelişmelerin ardından 12 Eylül ile hesaplaşma olasılığının ortaya çıktığı 2010 yılıyla birlikte ülkücü hareketin temsilcilerinden olan bazı isimler bu sessizliği bozmuş olsa da ülkücülerin genel tavrı çok da değişmemiştir. *Kafes* filmi ise, 12 Eylül'e ülkücülerin gözünden bakan bir film olma iddiasıyla çekilmiş ilk film olarak, daha önce sol ya da liberal-sağ bakış açılarıyla çekilmiş olan 12 Eylül filmleri arasındaki yerini almıştır. Bu açıdan önemli bulunan *Kafes'in* anlatısına bellek çalışmalarının temel kavramları çerçevesinde yakından bakmak amaçlanmıştır. Makalenin temel sorunsalı 12 Eylül'ün ve 12 Eylül öncesinin aktif siyasi gruplarından olan ülkücülerin nasıl temsil edildiği ve bu temsilin 12 Eylül ile yüzleşmeye olanak sağlayıp sağlayamayacağıdır. Makalede öncelikle ülkücü hareketin ortaya çıkışı ve 12 Eylül öncesi durumu hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Daha sonra filmin anlatısı, bellek çalışmalarının anakronizm, toplumsal çerçeve, çarpıtma ve yüzleşme gibi kavramları çerçevesinde incelenmiştir. Kolektif bellek yeniden inşa edilirken güncel çıkarılara da hizmet etmektedir. Michael Schudson, belleği yeniden inşa ederken bu insanın geçmişini çarpıtarak yapıldığına dikkat çekmekte ve çarpıtma dinamikleri üzerinde durmaktadır. Makalede, Schudson'ın belirttiği çarpıtma dinamiklerinden araçsallaştırma ve öykülemenin filmin anlatısında nasıl kullanıldığına bakılmıştır.

Anahtar Sözcükler: 12 Eylül, ülkücü hareket, toplumsal bellek, yüzleşme, çarpıtma.

* Geliş Tarihi: 17/05/2018 • Kabul Tarihi: 25/01/2019

** Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon Meslek Yüksekokulu
Orcid no: 0000-0003-4744-8788, hgogercin@yahoo.com

*Reconstruction of September 12 Memory in Cage (Kafes)**

Hülya Göğercin Toker**

Abstract

The *Nationalists (Ülkücüler)*, who were one of the active political groups of the period before September 12, compared to other political groups, became reluctant or silent to share their witnesses and victimization with the society. After some political developments in the country, when the possibility of settling with September 12 emerged, some of the representatives of the nationalist movement disrupted this silence, but the general attitude of the group did not change much. The movie *Cage (Kafes)*, is the first film taken on September 12, with the claim of being a film looking from the eyes of the *Nationalists*, and has taken its place thusly among the films of the 12th September. In this respect, it is aimed to take a closer look at the narrative of the movie *Cage (Kafes)* which is important within the framework of the basic concepts of memory studies. The main problematic of the study is how the movie, represents the nationalists as one of the important political group of post and pre era of September 12, and subsequently whether this representation could enable some sort of reconciliation with the September 12. For this purpose, firstly the information about the emergence of the nationalist movement (*Ülkücü Hareket*) and its pre – 12th September situation is given. Later, the narrative of the film is examined within the framework of memory concepts such as anachronism, social frame, distortion and reconciliation. While it is reconstructing, collective memory also serves up-to-date interests. Michael Schudson draws attention to the fact that this reconstruction is done through a distortion of the history and emphasizes the dynamics of distortion. In this article, it is examined that how two of the Schudson's distortion dynamics, instrumentalization and narration is used in the narration of the movie *Cage (Kafes)*.

Keywords: September 12, nationalist movement, social memory, reconciliation, distortion.

* Received: 17/05/2018 • Accepted: 25/01/2019

** Afyon Kocatepe University, Afyon Vocational School
Orcid id: 0000-0003-4744-8788, hgogercin@yahoo.com

Kitap Eleştirisi

Gülüm Şener*

Vatanını Seven Tıklaşın: Sanal Cemaatte Ulusun Tahayyülü

Yazar: Haldun Narmanlıoğlu, Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2018, 224 sayfa.

Haldun Narmanlıoğlu'nun Kalkedon Yayınları'ndan çıkan ve Nisan 2018'de kitapçı raflarında yerini alan *Vatanını Seven Tıklaşın: Sanal Cemaatte Ulusun Tahayyülü* kitabı, politik cemaatlerin sosyal ağlarda inşasını ulusalcı bir hareket olan Türkiye Gençlik Birliği (TGB) özelinde inceliyor. Kitabın temel savı, küreselleşme çağında saldırıya uğrayan, parçalanmış ve eriyen ulusal kimliklerin sanal cemaatlerde kendilerini yeniden üreterek savunmaya geçtikleridir. Çünkü internet, ulusalcı görüşteki sanal cemaatlerin oluşumuna, ortak inanç ve değerlerin pratiğe dökülmesine zemin hazırlıyor (s.25) ve ulusçuluk internette cemaatleşiyor (s.67). Sosyoloji, siyaset bilimi ve iletişim bilimlerinin keşifinde konumlanan inceleme fiziksel cemaat ile sanal cemaatler, ulus-devlet ve milliyetçilik, iletişim teknolojileri ve internet iletişimi

üzerine kuramlardan ve çalışmalardan besleniyor.

“İletişim ve Cemaat” ilişkisini inceleyen ilk bölümde geleneksel, modern ve postmodern toplum izleğinde dönüşen cemaat kavramı ve iletişim araçlarının cemaat üzerindeki etkileri ele alınıyor. Bu bölümde okur, sözlü kültür-yazılı kültür bağlamında cemaatin dönüşümü, modernitenin sosyologları Durkheim, Tönnies ve Weber'in cemaat tanımlamaları, ulusun yükselişiyle ortaya çıkan hayali cemaatler (Anderson) ve Maffesoli'nin deyişiyle günümüzün “güdük kabileleri” hakkında ayrıntılı bilgi sahibi oluyor.

Günümüzün çoğul iletişim ortamında cemaatler de yapısal dönüşüme uğruyorlar. Yazara göre iletişim süreçlerinde yaşanan teknolojik gelişmeler, özellikle yığınsal iletişimin çeşitlenmesi ve tek merkezli özelliğinin zayıflaması; yerel, etnik ve dini gruplar ile yeni haklar talep eden demokratik örgütlenmeler için yeni iletişim ortamları ve fırsatları

* Bağımsız araştırmacı.
Orcid no: 0000-0002-8625-0304,
gulumsener@gmail.com

Kitap Eleştirisi

Sinem Akyön Çelik*

İletişim, Medya ve Kültür: Anahtar Kavramlar

Yazar: Oğuzhan Taş, Ütopya Yayınevi, Ankara 2017, 128 sayfa.

2017 yılında Ütopya Yayınevinin Medya-İletişim dizisi kapsamında yayımlanan *İletişim, Medya ve Kültür* bir başlangıç kitabı olarak medya-kültür-iletişim alanındaki temel meseleleri ele alıyor. Dört bölümden oluşan kitap Oğuzhan Taş'ın medyayı anlamak için vazgeçilmez olarak addettiği üç temel düzeyi, medya metinleri ve anlam; medya metinleri ve anlamın üretimi; ve son olarak medya metinlerinin tüketimini yani izlerkitle meselesini birbirleriyle bağlantılı bir şekilde ele almayı amaçlamaktadır. Bütünlüklü bir medya analizi nasıl olmalı sorusunun cevabına da yön vermesi açısından kitabın bu iddiasını hakkıyla yerine getirdiğini söylemek mümkün.

Kitabın “İletişim ve Medya; Kitle İletişimi ve Kişilerarası İletişim” başlıklı ilk bölümünde öncelikle in-

san iletişiminin özgünlüğü ortaya konuyor. Ardından da iletişim, medya, kişilerarası iletişim, kitle iletişimi gibi alanın temel kavramlarına yer veriliyor. Bölümün son kısmında ise iletişim araştırmalarına hâkim olan iki farklı iletişim anlayışı ele alınıyor: iletişimi bir mesaj alıp gönderme etkinliği şeklinde çizgisel ve tek yönlü olarak gören aktarım olarak iletişim anlayışı ve iletişimi kültürel bir ortaklığın paylaşımı, yeniden inşa edilmesi şeklinde çift yönlü ve dairesel olarak gören kültür olarak iletişim anlayışı. Bu iki iletişim anlayışını kavramak, iletişim araştırmalarında ortaya çıkan anaakım ve eleştirel çalışmalar ayrımının köklendiği nokta olması bakımından önemlidir. Bu bağlamda kitabın bu iki anlayış arasındaki farklar ve eksiklikler üzerine yaptığı giriş hem kitabın ilerleyen bölümleri hem de alan için oldukça önemli bir başlangıç niteliği taşıyor.

Kitabın en geniş bölümü olan ikinci bölüm “Dil, Temsil ve An-

* Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema bölümü
Orcid no: 0000-0003-3300-9813,
sinem.akyon@gmail.com

Kitap Eleştirisi

Işıl Demir Çarkacı*

Video Aktivismde Kavramlar Sorunlar Uygulamalar

Yazar: Gülüm Şener ve Nihan Gider Işıkman (Der.) um:ag Vakfı Yayınları, Ankara, 2018, 256 sayfa.

Yeni iletişim teknolojilerinin katılımcılığı etkin kılan, maliyeti düşük ve âdemi merkezîyetçi yapısı, geleneksel medyada var ol(a)mayanların, özgürce kendilerini ifade edebildikleri alternatif alanların oluşturulmasını sağlamaktadır. Özellikle Gezi olayları sırasında ‘Biz haberleri bu medyadan mı öğreniyorduk?’ farkındalığıyla ana akım medyaya olan güvenin yok olması, toplumsal hareketlerin, azınlıkların, farklı kimliklerin, seslerini duyuramayanların kendi medyasını yaratma zorunluluğunu doğurmuştur. Sokak muhalefetini dijital ortama taşıyarak kampanyalar, videolar, haber siteleri, bloglar, canlı yayınlar vb. anlatılarıyla toplumsal belleğin inşasına katkıda bulunan bu kesimler, böylelikle ana akım medya tarafından kurgulanan gerçekliklere karşı dijital ortamda kendi gerçeklikleri-

ni görünür kılmışlardır. Amaçları, kamuoyu oluşturarak toplumsal değişimi gerçekleştirmek ve “başka bir dünyanın mümkün olduğunu” göstermektir.

Akademik alanda “alternatif medya”, “dijital aktivizm”, “video aktivizm”, “katılımcı gazetecilik”, “yurttaş gazeteciliği” kavramlarıyla incelenmeye başlayan bu dönüşüm, birçok tartışmayı da beraberinde getirmektedir. Bu kavramlar etrafında dönen tartışmalar; internetin kamusal alan yaratarak demokratikleşmeye etki edip etmediği, kaydedilen ya da yeniden üretilen görüntülerin hızla paylaşılması ve dolaşıma sokulması sonucunda bilginin doğru olup olmadığı, bu pratiklerin gazetecilik refleksini ortaya koyması ve gazeteciliğin yapısının/tanımının değişip değişmediği gibi konular üzerine düşünülmesi gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

Gülüm Şener ve Nihan Gider Işıkman, derledikleri *Video Aktivismde Kavramlar Sorunlar Uyu-*

* Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü.
Orcid no: 0000-0002-6215-7412,
isildemir@akdeniz.edu.tr